

मे. भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लि., (बी.पी.सी.एल.) यांच्या बीपीसीएल मनमाड डेपो, जि. नाशिक, महाराष्ट्र येथील प्रस्तावित "०१ इथेनॉल टाकी साठवणुक क्षमता ८५८ के.एल. आणि 02 बायो डिझेल साठवणुक टाकी क्षमता ३४१५ के.एल. प्रत्येकी, बी.पी.सी.एल.डेपो येथील प्रकल्पाच्या प्रस्तावा बाबत पर्यावरण विषयक जाहीर लोक सुनावणी दि. ०९/०२/२०१७ वेळ सकाळी ११ वाजता, स्थळ पी.ओ.एल.पार्किंग क्षेत्र बी.पी.सी.एल. मनमाड डेपो, मनमाड नांदगांव रोड, पानेवाडी, ता. नांदगांव, जि.नाशिक - ४२३ १०४चा इतिवृत्तांत :

मे. भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लि., (बी.पी.सी.एल.) यांच्या बीपीसीएल मनमाड डेपो, जि. नाशिक, महाराष्ट्र येथील प्रस्तावित "०१ इथेनॉल टाकी साठवणुक क्षमता ८५८ के.एल. आणि ०२ बायो डिझेल साठवणुक टाकी क्षमता ३४१५ के.एल. प्रत्येकी, बी.पी.सी.एल.डेपो येथील प्रकल्पाच्या प्रस्तावा बाबत पर्यावरण विषयक जाहीर लोक सुनावणी दि. ०९/०२/२०१७ वेळ सकाळी ११ वाजता, स्थळ पी.ओ.एल.पार्किंग क्षेत्र बी.पी.सी.एल. मनमाड डेपो, मनमाड नांदगांव रोड, पानेवाडी, ता. नांदगांव, जि.नाशिक - ४२३ १०४ येथे आयोजित करण्यात आली होती.

सदर सुनावणीसाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने त्यांचे कार्यालयीन आदेश क्र. ई-१०/२०१७ पत्र क्र. ब-४४७ दि. ३१/०१/२०१७ अन्वये सार्वजनिक सुनावणी पॅनेल निश्चित करून आदेश पारित केले आहेत. सदर आदेशास अनुसरून व्यासपीठावर सदर सुनावणीचे अध्यक्ष तथा अतिरिक्त जिल्हाधिकारी मा. श्री. स्वामी साहेब, सदर सुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी मा.श्री.राजेंद्र पाटील साहेब, सदर सुनावणीचे समन्वयक तथा उप-प्रादेशिक अधिकारी मा.श्री.कुडे साहेब उपस्थित होते.

सदर सुनावणीचे कामकाज सुरु होण्यापूर्वी सदर सुनावणीच्या प्रमुख पाहुण्यांचे संयोजकांचेवतीने स्वागत करण्यात आले. सदर सुनावणीचे कामकाज मा.अध्यक्ष साहेब यांचे संमतीने सुरु करण्यात आले. सदर सुनावणीचे प्रास्ताविक श्री. निलेश मोराणकर, क्षेत्र अधिकारी, उप-प्रादेशिक कार्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, नाशिक यांनी केले. त्यात त्यांनी पुढीलप्रमाणे माहिती थोडक्यात सादर केली.

सुस्वागतम् सुस्वागतम् सुस्वागतम्. आजच्या पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीचे अध्यक्ष तथा अतिरिक्त जिल्हाधिकारी मा. श्री. स्वामी साहेब, पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी मा. श्री. राजेंद्र पाटील साहेब, पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीचे समन्वयक तथा उप-प्रादेशिक अधिकारी मा. श्री. कुडे साहेब, परिसरातील उपस्थित बंधू भगिनीनो व एच.पी.सी.एल.चे अधिकारी व कर्मचारीवृंद.

पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीचे अध्यक्ष महोदय यांचे परवानगीने आजच्या पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणीचे कामकाज सुरु करित आहोत. मे. भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लि., (बी.पी.सी.एल.) यांच्या बीपीसीएल मनमाड डेपो, जि. नाशिक, महाराष्ट्र येथील प्रस्तावित “ १ इथेनॉल टाकी साठवणुक क्षमता ८५८ के.एल. आणि ०२ बायो डिझेल साठवणुक टाकी क्षमता ३४१५ के.एल.प्रत्येकी, बी.पी.सी.एल.डेपो येथील प्रकल्पाच्या प्रस्तावा बाबत पर्यावरण विषयक मंजूरीकरिता जनसुनावणी घेण्याकरिता महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे अर्ज सादर करण्यात आला होता. भारत सरकारच्या पर्यावरण व वने मंत्रालय, नवी दिल्लीचे दि. १४/०९/२००६ च्या अधिनियमान्वये व दि. ०१/१२/२००९ च्या सुधारित अधिनियमान्वये सदरील प्रकल्पासाठी पर्यावरण विषयक जन सुनावणी आयोजित करण्यात आली आहे. सदर प्रकल्प विषयक जाहीर जन सुनावणीची सुचना इंग्रजी व मराठी वर्तमानपत्रात देण्यात आली होती. सदर प्रकल्पा संबंधित पर्यावरण विषयक सुचना, विचार, टीका-टिप्पणी तसेच आक्षेप, जाहीरात प्रसिध्द झाल्यापासून ३० दिवसांच्या आंत खालील पत्त्यावर नोंदविण्याचे नमुद केले आहे. प्रादेशिक कार्यालय, उद्योग भवन, शला मजला, आय.टी.आय.सिग्नल जवळ, त्रिंबक रोड, एम.आय.डी.सी.कंपाऊंड, नाशिक - ४२२ ००७, दुरध्वनी क्रं. २३६५१५०, २३६५१६१ फॅक्स : २३६५१४० ईमेल : sronashik@mcb.gov.in त्यास अनुसरून एक निवेदन प्राप्त झाले आहे व ते सोबत जोडले आहे. सदर जाहीरातीमध्ये सुनावणीची तारीख, वेळ व ठिकाण नमुद केलेले आहे.

सदर प्रकल्पासाठी पर्यावरण विषयक माहिती असलेले दस्तावेज खालील कार्यालयांमध्ये उपलब्ध होते व संबंधित व्यक्तींना या कार्यालयांमध्ये कार्यालयीन वेळेमध्ये सदर दस्तावेज अभ्यासु शकतील असे नमूद करण्यात आले आहे.

1. पर्यावरण खाते, महाराष्ट्र शासन, १५ वा मजला, नवीन प्रशासकीय ईमारत, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
2. सह संचालक (जल प्रदूषण निवारण) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, कल्पतरु पाईट, ३रा आणि ४था मजला, सिने प्लॅनेट समोर, सायन सर्कल जवळ, सायन माटुंगा स्कीम रोड नं. ८, सायन (पु), मुंबई- ४०० ०२२.
3. प्रादेशिक कार्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, उद्योग भवन, शला मजला, आय.टी.आय.सिग्नल जवळ, त्रिंबक रोड, एम.आय.डी.सी.कंपाऊंड, सातपूर, नाशिक - ४२२ ००७ .
4. उप-प्रादेशिक कार्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, उद्योग भवन, शला मजला, आय.टी.आय.सिग्नल जवळ, त्रिंबक रोड, एम.आय.डी.सी.कंपाऊंड, सातपूर, नाशिक — ४२२ ००७ .
5. जिल्हाधिकारी कार्यालय, नाशिक , ता.जि.नाशिक
6. जिल्हा परिषद कार्यालय, नाशिक, त्रिंबक रोड, ता.जि.नाशिक.
7. जिल्हा उद्योग केंद्र, त्रिंबक रोड, आयटीआय जवळ, ता.जि.नाशिक.
8. उप-विभागीय कार्यालय, येवला, ता. येवला, जि. नाशिक
9. तहसिल कार्यालय, नांदगांव, ता. नांदगाव, जि. नाशिक
10. महाराष्ट्र उद्योजकता विकास महामंडळ, २ मजला, उद्योग भवन, आय.टी.आय.सिग्नल जवळ, त्रिंबक रोड, एम.आय.डी.सी.कंपाऊंड, सातपूर, नाशिक — ४२२ ००७ .

11. मुख्य अधिकारी, नगर परिषद मनमाड, ता. नांदगांव, जि. नाशिक.
12. ग्रामपंचायत कार्यालये - अनकवाडे, अस्तगाव, बेजगाव, भोयेगांव, दहेगाव, धनेर, धोटाने, एकवई, हिसवळ, जोंधळवाडी, खादगांव, क-ही, मोहेगांव, नागापूर, पानेवाडी, पांझनदेव, सटाणे, वंजारवाडी, जि. नाशिक.

सदर सुनावणी पर्यावरण विषयक बाबींसाठी घेण्यात येणार असून सदर नियोजित प्रकल्पाच्या परिसरामधील रहिवाशी, पर्यावरण विषयक काम करणा-या संस्था, सदर प्रकल्पामुळे विस्तापित होणारे रहिवाशी किंवा सदर प्रकल्पामुळे अन्य प्रकारे प्रभावित होणारे रहिवाशी यांना सदर प्रकल्पा विषयी टीका-टीप्पणी किंवा आरोप तोंडी अथवा लेखी स्वरूपात नोंदविता येतील. सदर अहवाल शासनास सी.डी.सह सादर केला जाईल. मी प्रकल्पधारकांना मा. अध्यक्ष साहेब यांच्या परवानगीने सादरीकरणासाठी विनंती करतो.

श्री. निखिल झवर, प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी भारत पेट्रोलियम तर्फे सर्व उपस्थितांचे हार्दिक स्वागत केले व प्रकल्पा बाबत माहिती दिली. आपण प्रस्तावित प्रकल्पासंदर्भात पर्यावरणीय मंजूरीसाठी जी काही सार्वजनिक जन सुनावणी आहे तर यामध्ये भारत पेट्रोलियम काय करणार आहे आणि त्याचा काय इफेक्ट होईल आणि त्यासाठी आम्ही काय पुर्व नियोजन केले आहे त्याबद्दल एक छोटेसे प्रेझेंटेशन आहे तर आपण सर्वांनी लक्ष देवून ऐकावे. जसे आपल्याला माहिती आहे, भारत पेट्रोलियम ही एक सरकारी कंपनी आहे. एक पी.एस.यू.आहे आणि नवरत्न मध्ये या कंपनीचा समावेश आहे. पुढच्या वर्षी ही कंपनी महारत्नमध्ये सामील होईल आणि Fortune 500 या कंपन्यांच्या लीस्टमध्ये भारत पेट्रोलियमचे नांव आहे. ही कंपनी तेल शुध्दीकरण, संशोधन, विपणन या सर्व क्षेत्रांमध्ये कार्यरत आहे. बी.पी.सी.एल. भारत पेट्रोलियमचे पानेवाडी मनमाड येथे जे प्रतिष्ठाण आहे हे एक अग्रगण्य प्रतिष्ठाण आहे. जे पुर्णपणे ऑटोमेटेड म्हणजे स्वयंचलित आहे आणि एशियामधील सर्वात मोठ्या प्रकल्पामध्ये याची नोंद होते.

हा जो प्रकल्प आहे तो मार्च १९९८ साली येथे संस्थापन झालेला आहे आणि या प्रकल्पाचे टोटल जर तुम्ही पुर्ण जर एरिया बघीतला तर २२६ एकर मध्ये हा प्रकल्प प्रस्थापित आहे आणि आधी जागा नागापूर मधील आहे आणि आधी जागा पानेवाडी या गावातून घेतलेली आहे आणि २० वर्ष आता या स्थापनेला पूर्ण हातील. या वर्षी आता आम्ही आमचा २० वा वर्धापन दिन साजरा करणार मार्च २०१७ मध्ये या प्रकल्पाचे मी थोडक्यात जर सांगायचे झाले तर जो प्रस्ताव आहे आजचा, ज्या संदर्भात ही जन सुनावणी ठेवलेली आहे तर आम्हाला एक इथेनॉल टाकी ८५८ के.एल आणि ०२ बोयाडीझेलच्या टाक्या ३४१५ के.एल प्रत्येकी या संदर्भातला हा प्रकल्प आहे. प्रकल्पाचे स्थान जस सांगितलं तस पानेवाडी मनमाड येथे आहे. भौगोलिक स्थानही लिहीलेल आहे. टोटल जमीन आमच्याकडे २२६ एकर आहे आणि विद्यमान जमिनीमध्येच हा प्रकल्प होईल. शासनाच्या नियमानुसार ६(बी) च्या अंतर्गत हा प्रकल्प मोडतो आणि त्यासंदर्भात ही जन सुनावणी ठेवलेली आहे. अंदाजे खर्च १५.८५ कोटी रुपये या प्रकल्पाला लागणार आहे या प्रकल्पाचे आमचे जे सल्लागार आहेत मी त्यांना विनंती करेल की त्यांनी या प्रकल्पाच्या टेक्निकल डिटेल्स सर्व लोकांसमोर सादर करावेत धन्यवाद.

धन्यवाद जस सरांनी सांगितलं आता की हा जो प्रकल्प आहे हा फक्त वेगवेगळ्या प्रकारची इंधन या ठिकाणी साठविली जातात आणि अनेक वेगवेगळ्या टाक्या या प्रकल्पामध्ये आहेत. त्यांच्यामध्येच ०३ अधिकच्या टाक्या आपण येथे प्रस्थापित आहेत. त्यातल्या दोन टाक्या या बायो डिझेलच्या असणार आहेत. ३४१५ किलो लिटर्स अशी प्रत्येकी त्यांची साठवण क्षमता आहे. शासकीय धोरणानुसार आता बायो डिझेल याला एक नवं मार्केट किंवा त्याचा प्रस्ताव करण्यासाठी प्रसार करण्यासाठी त्या स्वरूपाच्या बायो डिझेल साठवण त्यात आवश्यक आहे. त्याचबरोबर पेट्रोलमध्ये आणि डिझेलमध्ये मिक्सिंग करण्यासाठी इथेनॉलही आता आवश्यक आहे. त्यासाठी एक इथेनॉलची टाकी ज्याची क्षमता ८५८ किलो लिटर इतकी असणार आहे. तीन टाक्या या प्रकल्पाच्या आवारात आतामध्येच बांधण्याचा प्रस्ताव बी.पी.सी.एल.चा आहे आणि त्यामुळे एकुण प्रकल्पाची

जी साठवण क्षमता आहे ती या विस्तारानंतर ३४४००० किलो लिटर इथपर्यंत वाढणार आहे. पर्यावरण अधिसूचना २००६ च्या अनुसार अशा प्रकारच्या विस्तारीकरणासाठी पर्यावरण पर्यावरण मंत्रालयाकडून मंजूरी घेणे आवश्यक आहे आणि त्यालाच अनुलक्षून हा जो प्रकल्प आहे हा ६ (बी) या श्रेणीमध्ये मोडला जातो, गणला जातो त्याला अनुसरूनच आम्ही सल्लागार या नात्याने या सगळ्या प्रकल्पाच्या पर्यावरणाच्या परिणामांचा विस्तृत अस मुल्यांकन केलेल आहे, मुल्यांकन केलेले आहे आणि त्याच संदर्भात मी काही माहिती आपणास देवू इच्छितो. १७ जून २०१६ ला स्टेट लेव्हल एक्सपर्ट अॅपरायझल कमिटीने या प्रस्तावित प्रकल्पाचे अॅपरायझल केले. मुल्यांकन केले आणि टर्मस ऑफ रेफरन्स जारी करण्यात आले. त्याप्रमाणे या प्रकल्पाचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम विस्तृतपणे अभ्यासला गेला. आपणा सर्वांना माहिती आहे की या प्रकल्पाचे स्थान ज्या स्थळी आपण बसलेला आहात प्रकल्पाच्याच पार्कींग भागामध्ये हा आजचा आपला कार्यक्रम जन सुनावणी होते आहे.

पर्यावरणाचा विचार करतांना प्रकल्प स्थळापासूनच्या पाच ते दहा किलोमीटर पर्यंत परिसरामध्ये कशा स्वरूपाचे परिणाम होऊ शकतात त्याचा एक अभ्यास करण आवश्यक असतं आणि म्हणून आपल्याला आता जे एक प्रतिमा दिसते ते गुगल प्रतिमा ५ ते १० किलो मीटर त्रिज्या आपल्याला दिसेल. त्याच्यामध्ये येणारी वेगवेगळी गांवे आणि डोंगर किंवा अशा स्वरूपाची सामाजिक आणि नैसर्गिक जे Aspect आहेत ते नोंदवलेले दिसतात. सर्वे ऑफ इंडीया कडून जी टोपोशीट मिळते, भारत सरकारकडून त्याचाही उपयोग यासाठी केलेला आहे. शासकीय वने, राखीव वने, अभयारण्ये अशा स्वरूपाची जी काही १० किलो मिटर परिघात असतील त्याची नोंद येथे होते पण अशा कुठल्याही प्रकारची अभयारण्ये, शासन नियुक्त किंवा प्रशासनाने निर्देशित केलेली या १० कि.मी. परिसरात नाहीत. ही या प्रकल्प स्थानाची जवळून घेतलेली गुगल प्रतिमा आहे आणि आपल्याला येथे काही टाक्या दिसू शकतील आणि याच आवारामध्ये या अधिकच्या ०३ टाक्या बसवणार आहोत. हा प्रकल्पाचा ज्याला ले आऊट म्हणता येईल असा ले आऊट आहे.

त्याच्यामध्ये सध्याच्या टाक्या आणि विस्तारित प्रकल्पात येणा-या टाक्या अशा दोन्ही टाक्या दाखवलेल्या आहेत. काही रंगामध्ये ज्या दिसताहेत त्या प्रस्तावित टाक्या आहेत. एकुण जर या परिसराचा आवाका लक्षात घेतला तर जवळ जवळ २२६ एकरांचा हा परिसर आहे. पण २२६ एकराचा परिसर असूनसुद्धा त्यातल actual किंवा खुदद operational किंवा ज्याला कार्यालयीन जागा म्हणतात ती फक्त १३३ एकर एवढी आहे तर खूप मोठ्या प्रमाणावर हरितपट्टा म्हणजे झाडी लावली गेली आहेत. ग्रीन बेल्ट ज्याला म्हणतात तर जवळ जवळ ७४.५ एकर इतक्या मोठ्या प्रमाणात हा हरितपट्टा पसरलेला आहे. १६ एकरांमध्ये पार्किंग जागा पसरलेली आहे आणि अशा पध्दतीने एकुण खूप मोठा असला तरी खूप मोकळी जागा असलेला आणि हरितपट्टा असलेला असा हा प्रकल्प आहे. Environmental च्या पर्यावरणाच्या दृष्टीने या प्रकल्पाची जी काही वैशिष्ट्ये आहेत ती वैशिष्ट्ये या तक्त्यामध्ये येथे दाखवलेली आहे. अशांक्ष, रेखांश आहेत. समुद्रसपाटीपासूनची उंची जी आहे ती ५७५ मीटर एवढी आहे अर्थातच सध्याच्या जमिनीचा वापर औद्योगिक अशा स्वरूपाचाच आहे. जवळचे रेल्वे स्थानक मनमाड आणि महामार्ग, राज्यमार्ग जवळूनच जातात. डोंगराळ भाग, पर्वत किंवा राष्ट्रीय उद्यान, अभयारण्य अशा कुठल्याही गोष्टी या नैसर्गिकदृष्ट्या खूप महत्वाच्या ठरतात अशा ०५ कि.मी. परिसरात नाहीत. राखीव जंगलेही नाहीत, त्याचप्रमाणे डिफेन्स installation किंवा ज्याला संरक्षण प्रतिष्ठाने म्हणतात अशी कुठलीही ०५ कि.मी.च्या परिसरामध्ये नाहीत. आता मघाशी जस म्हटलं की हा जो प्रकल्प आहे येथे कोणत्याच प्रकारची प्रक्रिया होत नाही आणि हे समजून घेणं फार महत्वाचे आहे. कारण जेव्हा प्रक्रिया होते तेव्हा त्यावेळेला त्या प्रक्रियांमधून कांही प्रकारचे उत्सर्जन होणं शक्य असतं किंवा होवू शकतं पण येथे अशा कुठल्याही प्रकारच्या प्रक्रिया या संपूर्ण केंद्रामध्ये किंवा संपूर्ण प्रकल्पामध्ये होत नाहीत. तर फक्त जी पेट्रोलियम उत्पादन आहेत, इंधन आहेत, ती मुंबई रिफायनरीच्या पाईपलाईनमधून मुंबईहून येथे येतात. त्याच्यामध्ये मग मोटर स्पिरिट असेल ज्याला आपण सर्व सामान्य लोक पेट्रोल म्हणतो, डिझेल आहे आणि केरोसीन ही तीन प्रमुख उत्पादन येथे साठवली जातात.

मोठमोठया टाक्यांमध्ये आणि त्या टाक्यां मधून आवश्यकतेनुसार आजूबाजूच्या परिसरामध्ये, आजूबाजूच्या गांवांमध्ये आणि जिल्हयामध्ये आवश्यकतेनुसार टँकरने त्याच डिस्ट्रीब्यूशन किंवा वितरण केले जाते इतकी त्याची साधी सरळ सोपी अशा स्वरूपाची उपक्रम किंवा गोष्ट येथे होत असते. कोणत्याही प्रकारची रासायनिक प्रक्रिया या इंधनावर किंवा या उत्पादनावर येथे होत नसते. या ज्या वेगवेगळ्या प्रकारच्या टाक्या आहेत त्या टाक्यांमध्ये ते ते पदार्थ साठवले जातात त्याच्या पध्दती प्रमाणे त्याच्या characteristics प्रमाणे म्हणजे त्याच्या गुणधर्मांप्रमाणे आणि त्यांचे आकार असतात. काही टाक्या जमिनीवर असतात आणि काही टाक्या भूमिगत असतात येथे दोनच टाक्या अत्यंत कमी क्षमतेच्या भूमिगत टाक्या आहेत. प्रामुख्याने ज्या सर्व टाक्या आहेत त्या सर्वच जमिनीवरच टाक्या आहेत ज्याला cone roof tank म्हणजे शंकू आकाराचे असे कोन असलेल्या टाक्या आहेत ज्याच्या मध्ये मोटर स्पिरिट सारखी उत्पादने साठवली जातात तर floating roof सारख्या टाक्यांमध्ये डीझेल किंवा केरोसीन सारखी उत्पादने साठवली जातात तर इथेनॉल भूमिगत टाक्यांमध्ये साठवले जाईल आणि हा जो तक्ता आपल्याला दिसतो आहे यात टाक्यांचे विविध क्रमांक आहेत व त्याचे जे टाईप आहेत प्रकार आहेत ते दिलेले आहेत तसेच इथेनॉल टाकी above ground आहे. अशी सुधारणा करून सांगण्याची सुचना सदर सुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी यांनी केली. त्याप्रमाणे संबंधिताने चुक मान्य करून बरोबर स्टेटमेंट दिले. तर ह्या विद्यमान टाक्यांचे जे विवरण आहे ते या तक्त्यांमध्ये दिलेले आहे आणि त्याबरोबर ज्या प्रस्तावित टाक्या आहेत ज्या इथेनॉल आणि बायो डिझेल अशासाठी वापरल्या जाणार आहेत, तीन टाक्या त्यांचेही डिटेल्स त्यांच्या डायमेंशनसहीत येथे दिलेले आहेत. या प्रस्तावित विस्तारीकरणानंतर टोटल क्षमता इथल्या साठवणूकीची ३४४६९३ किलो लिटर एवढी होणार आहे. या टाक्यांच्या अनुषंगाने इतर अनेक जे allied साधनसामुग्री लागते त्याची जंत्री किंवा त्यांचा हा तक्ता आहे. त्याच्यामध्ये ज्या इतर सुविधा आहेत जसे इटीपी आहे. कॉमन काही facilities आहेत, ड्रायव्हरला दिल्या गेलेल्या facilities आहेत, स्टोअर रुम आहेत, ट्रक लोडींग गॅन्ट्री आहे.

lorry filling stations आहेत सगळ्यांची डिटेल्स या ठिकाणी दिलेली आहेत हे सगळ करत असतांना जी इतर संसाधन किंवा resources वापरले जातात त्याच्यामध्ये वीज हा एक प्रमुख resource आहे जे ११५० केव्हीए ची गरज आहे आणि जी MSB कडून म.रा.वि.वि.कंपनी कडून पुरविली जाते. त्याबरोबरीने जर विजपुरवठा खंड पडल्यास डीझेल जेनरेटर सेटची सुविधा सुध्दा येथे उपलब्ध आहे. पाणी हा एक मुख्य भाग या सगळ्या कुठल्याही कारखान्यामध्ये होत असतो. या particular प्रक्रिया प्रकल्पामध्ये केवळ १५ सीएमडी एवढेच पाणी लागणार आहे आणि त्याचा प्रामुख्याने वापर हा येथे असणा-या लाकांसाठी होणार आहे कारण एकूणच कारखान्यातून निघणार सांडपाणी यादृष्टीने कुठलाही वापर होणार नाही. एकुण मनुष्यबळाची आवश्यकता बघितली तर लक्षात येईल की आगल्याकडे ८० कायम स्वरुपी कामगार आहेत आणि सांगायला अभिमान आहे की यातले बहुतेक कामगार हे आजूबाजूच्या परिसरातलेच आहेत. ही सर्व प्रकल्पाची माहिती झाल्यानंतर आम्ही ज्या पर्यावरणीय घटकांचा अभ्यास केला आणि त्या पर्यावरणीय घटकांचा अभ्यास करतांना वेगवेगळे घटक त्याच्यामध्ये आम्ही अभ्यासले, आजूबाजूच्या परिसरातले, ज्याच्यामध्ये वा-याचा वेग किंवा वा-याची दिशा अशा स्वरुपाचे हवामान शाखाचे घटक असतील किंवा पाण्याची गुणवत्ता किंवा सभोवतालच्या हवेची गुणवत्ता जी वेगवेगळ्या मानकांमध्ये व वेगवेगळ्या घटकांमध्ये मोजली जाते ती असेल, ध्वनीची पातळी मोजली गेली. आजूबाजूच्या परिसरातल्या वनस्पती, पशु वर्गाचा एक सर्वे या सगळ्या १० कि.मी. परिसरात केला, आर्थिक पाहणी केली गेली त्याचाही आम्ही एक सर्वे या प्रकल्पाच्या माध्यमातून केलेला दिसतो आहे. जरा एक दोन मिनिटाचे क्षमस्व करा.

तर अशा वेगवेगळ्या पर्यावरणीय घटकांचा अभ्यास आम्ही या क्षेत्रात केला आणि त्यानंतर १० कि.मी. परिसरातल्या जवळ जवळ ७ ते ८ अशा वेगवेगळ्या ठिकाणी आम्ही हवेच्या गुणवत्तेचा अभ्यास केला. त्याच्यामध्ये दांडवणे बुद्रुक, एकवाई, नागापूर, बोरगांव, मनमाड आणि हिसवळ अशा वेगवेगळ्या ठिकाणी आणि खुदद प्रोजेक्ट

साईटवरही प्रकल्पस्थळी सुध्दा वायूची गुणवत्ता आम्ही तपासली हे सगळ करत असतांना त्याच्यातून धुलिकण त्यात दोन भाग येतात. पार्टिक्युलेट मॅटर १ आणि पार्टिक्युलेट मॅटर २ (10 ug/cu.) हे बघीतले. त्याचप्रमाणे सल्फर डायऑक्साईड आणि Nox हे वायूही बघीतले आणि त्याचबरोबरीने इंधनाचा इथे प्रकल्प आहे म्हणून आवश्यक असणारे बेंझीन आणि हायड्रो कार्बन हे दोन पॅरामिटर्सही या ठिकाणी बघीतले त्यांचे मुल्यमापन ०७ ठिकाणी केले तेंका लक्षात आले की त्यातल्या सर्व ठिकाणी पातळी ही पर्यावरण मंत्रालयाने जी मानके आहेत त्या मानकांपेक्षा कमी आहेत. कारखान्यासाठी औद्योगिक क्षेत्रासाठी वेगवेगळी मानके आहेत. तर आम्ही ज्या ज्या ठिकाणी ध्वनीची पातळी मोजली त्या त्या ठिकाणी असे लक्षात आले की ध्वनीची पातळी या मानकांपेक्षा कमी आहे. त्याचबरोबर परीसरातल्या ज्या विहीरी आहेत व भूपृष्ठावरून जाणारे पाणी व पांझर नदीच्या पाण्याचीही गुणवत्ता आम्ही तपासली, भूजलाची पातळी वेगवेगळ्या ठिकाणी, पातळी म्हणण्यापेक्षा वेगवेगळ्या ठिकाणी भूजलाचे जे गुणधर्म आहेत ते वेगवेगळ्या ठिकाणी आम्ही तपासले. जवळ जवळ ०७ ठिकाणी, ०७ गावांमध्ये एक एक विहीरीचे आम्ही मुल्यमापन केले आणि असे लक्षात आले की, त्यातले जे अनेक घटक आहेत, त्यातला आम्ही कलर बघीतला, कंडक्टिव्हिटी बघीतली, टर्बीडिटी, डिझॉल्व्हड सॉलिडस असे अनेक घटक, अमोनिया, फॉस्फेट अशा पध्दतीचे चेक केले आणि काही ठिकाणी आम्हाला घटक हे पाण्याच्या गुणवत्तेच्या जवळपास दिसले. त्याचप्रमाणे पांझर नदी आणि इतर परिसरातले सुध्दा दोन पाण्याचे सॅम्पलस, गुणधर्म आम्ही घेतलेले होते.

प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक तथा सदस्य जाहीर जन सुनावणी यांनी प्रश्न उपस्थित केला की, तुम्ही पाण्याची जी गुणवत्ता चेक केली ०७ गावांची ती नांवे दाखवा.

कारखान्याचे प्रतिनिधी यांनी सांगितले की, पाण्याची जी गुणवत्ता होती ती प्रामुख्याने इक्वाई, नागापूर, अशा वेगवेगळ्या एकुण सात ठिकाणी आम्ही बघीतली. आपल्याला जी गुगल ईमेज दिसते ते कदाचित लांबून नीट दिसणार नाही पण दोटाणे, मनमाड, इक्वाई अशा वेगवेगळ्या गावांमध्ये ही पातळी मोजली गेली हे रिझल्टस आहेत जसे मी आता मघाशी बोललो.

त्याचप्रमाणे मातीची गुणवत्ता सुध्दा या ठिकाणांमधून मोजली आणि जस आपल्यापैकी काही जण जस आपल्या शेतीसाठी मातीची गुणवत्ता कदाचित तपासून घेत असाल त्याच पध्दतीने इलेक्ट्रीकल कडकटव्हीटी, अॅव्हेलेबल नायट्रोजन, अॅव्हेलेबर फास्फरस, एक्सचॅजेबल सोडीयम ऑर्गॅनिक मॅटर असे जे वेगवेगळे घटक मातीच्या गुणवत्ते संदर्भात मोजले जातात तेही मोजले गेले. आजूबाजूच्या क्षेत्रांमधल्या वनस्पती आणि प्राण्यांबद्दल जेव्हा एक सर्वे केला गेला त्याच्यामध्ये वेगवेगळ्या प्रकारच्या प्राणी आणि वनस्पतींच्या प्रजाती आढळल्या. प्रमुख प्रजाती आहेत त्या या यादीत दिलेल्या आहेत. त्यांची शास्त्रीय नावे आणि त्या अनुषंगाने मराठी नाव किंवा स्थानीक नाव जांभूळ, पळस, कदंब, सागवान ही नाव दिलेली आहेत. त्याचप्रमाणे प्राण्यांच्या प्रजातीमध्ये सुध्दा जे प्रामुख्याने आढळणारे प्राणी किंवा पक्षी आहेत त्या दिलेल्या आहेत. याच्यामध्ये कुठलाही शेडूल १ कॅटेगरी जी म्हटली जाते. पर्यावरण मंत्रालयाच्या शेडूल प्रमाणे ती कुठल्याही पध्दतीची आढळली नाही. हे सर्व करत असतांनाच हा प्रकल्प येथे जवळ जवळ १९ वर्षे येथे चालू आहे. अत्यंत चांगल्या पध्दतीने चालू आहे आणि त्यावेळेला आजूबाजूच्या पर्यावरणाच मानिटरींग किंवा सनियंत्रण कशा पध्दतीने करता येईल किंवा केलं जाव या संदर्भातही काही उपाय योजना किंवा या संदर्भातही काही मार्गदर्शन या रिपोर्टमध्ये सूचना केलेल्या आहेत आणि त्याप्रमाणे वायू उत्सर्जन खर तर या प्रकल्पामधून कुठल्याही प्रकारची प्रक्रिया होत नसल्यामुळे वायू उत्सर्जनाची संधी फार कमी आहे. पण तरीसुध्दा DG स्रोत प्रामुख्याने लक्षात घेता त्या पध्दतीचं त्यातून होणारी प्रदूषक नियमितपणे मोजली जावीत, अशी सूचना आम्ही केलेली आहे. त्याचप्रमाणे जलगुणवत्ता,

सांडपाणी, घनकचरा त्याची विल्हेवाट या सगळ्याच सनियंत्रण त्या त्या नियमांना अनुसरून जी मानक आहेत, पर्यावरण मंत्रालयाने दिलेली, प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दिलेली त्या त्या पध्दतीने व्हावं अशा पध्दतीच एक हे कन्सोलिडेटेड किंवा संक्षिप्त अशा स्वरूपात असा हा नियंत्रण कार्यक्रम येथे मी दाखवलेला आहे त्याच पध्दतीने occupational health किंवा स्वास्थ्य आणि निरोगीपण कर्मचा-यांच, कंत्राटी कर्मचा-यांच नियमित कर्मचा-यांच कस राखता येईल त्यासाठी त्यांची कशी व कशा पध्दतीने आरोग्य तपासणी केली जावी याबाबतही सूचना या सनियंत्रण कार्यक्रमात केलेल्या आहेत. हरितपट्टा हा एक सगळ्याच कारखान्यांचा किंवा उत्पादक कंपन्यांचा हा एक महत्वाचा भाग असतो आणि कंपनीच्या आवारात किंवा प्रकल्पाच्या आवारात अशी मी जस म्हटल तर मोठ्या प्रमाणात हरित पट्टा निर्माण केलेला आहे आणि वृक्षारोपन कार्यक्रम हा एक कायमस्वरूपी अशा स्वरूपाचा दरवर्षी आयोजित केला जाणारा कार्यक्रम आहे आणि आजमितीस साडे चौदा माफ करा ७४.५ एकर परिसरात आज अत्यंत चांगल्या स्वरूपात हरितपट्टा कंपनीने उभारलेला आहे. हे सर्व करत असतांनाच आपण जेव्हा इंधन म्हणतो तेव्हा सर्वसामान्य माणसांच्या मनात त्या इंधन साठवणुकीमुळे काही धोके तर नाहीत ना अशी शंका ब-याच वेळा उपस्थित होत असते. आणि ती शंका कधी खरी ठरू नये यावर योग्य प्रकारे काळजी घेतली जावी यासाठी कंपनीने आधीपासूनच आणि आम्ही आमच्या अहवालात अत्यंत शास्त्रीय पध्दतीने या सगळ्याचा अभ्यास केला आहे. येथे साठवणूक केलेल्या पदार्थांचे गुणधर्म आणि त्यांच्या एनर्जीस लक्षात घेवून कुठल्या प्रकारचे संकट आले तर काय परिणाम होवू शकतो याचही एक मॉडेल आम्ही या अभ्यासात तपासलं होतं पण तरीसुद्धा जे वेगवेगळ्या प्रकारचे संभाव्य धोके आहेत ते संभाव्य धोके identify करून ते कुठले आहेत ते योग्य पध्दतीने ठरवून मग त्याच्यातून त्याच्यावर काय प्रभावी उपाय योजना करता येईल यासाठी BPCL सारखी अत्यंत जबाबदार कंपनी नेहमीच कार्यरत असते आणि म्हणूनच हे वेगवेगळ्या प्रकारातून हे येणारे संभाव्य धोके आहेत त्यांच्यामध्ये नैसर्गीक आपत्तीसुद्धा येते

त्याचाही आपल्याला विचार करावाच लागतो. BPCI ची जी भारत पेट्रोलियमची जी निती आहे, पॉलीसी आहे, स्वास्थ्य, सुरक्षा आणि पर्यावरण पॉलीसी किंवा ज्याला आपण Health Security and environment पॉलीसी म्हणतो अशा पध्दतीची एक अत्यंत सक्षम अशी डॉक्युमेंट, सक्षम अशी निती भारत पेट्रोलियम या कंपनीने बनवलेली आहे आणि त्याच्या मार्गदर्शनाखाली येथे होणारे जे जे उपक्रम किंवा येथे होणा-या ज्या सुरक्षांचे जे जे काही infrastructure किंवा सुविधा उपलब्ध केलेल्या आहेत या पर्यावरण नितीला अनुसरूनच केलेल्या आहेत आणि त्यामुळेच मग जेव्हा आपण अशी सुरक्षा व्यवस्थापन म्हणतो किंवा fire फायटींग पध्दतीची व्यवस्था म्हणतो ती आजच्या मितीला भारतातल सर्वात उत्तम अशा स्वरूपाची जी सुरक्षा यंत्रणा येथे आपण राबवलेली दिसते. OISD म्हणजेच Oil Industry Safety Directorate चे ११७ हे जे मानक आहेत त्याच्याप्रमाणे हे एक संपूर्ण अग्नी संरक्षण व्यवस्था येथे अस्तित्वात आहे आणि यापुढेही ती राबवली जाईल. सुलभ अग्नीरोधक यंत्रणा किंवा ज्याला fire extinguishers म्हणतात ते वेगवेगळ्या क्षमतेचे येथे उपलब्ध करून दिलेले आहेत. Pump station मध्ये tank farm मध्ये अशा वेगवेगळ्या ठिकाणी त्याचप्रमाणे संपूर्ण प्रकल्पाच्या क्षेत्रामध्ये जेवढे आवश्यक आहेत तेवढे fire hydrants लावलेले आहेत ज्याच्या माध्यमातून उदया समजा आगीसारखी दुर्घटना घडली तर त्याला सडेतोडपणे नीट response देता येईल आणि हे एक ले आऊट आहे वेगवेगळ्या फायर फायटींग सिस्टिम्स किंवा ज्याला आपण अग्नी संरक्षण व्यवस्था म्हणतो त्या कशा पध्दतीने राबविल्या आहेत किंवा उपलब्ध आहेत त्याच एक संकल्पचित्र आहे. कुठल्याही पध्दतीच्या आपत्कालीन काळामध्ये आत असणा-या कर्मचा-यांची किंवा इतर लोकांची मुव्हमेंट किंवा इतर लोकांना किती लवकरात लवकर बाहेर काढले जाते आणि वाहनांची मुव्हमेंट कशी असावी या संदर्भातले हे नकाशे आहेत आणि त्याच्यामध्ये कर्मचा-यांना योग्य पध्दतीने माहिती दिलेली असते की आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये कुठल्या पध्दतीने आपण लवकरात लवकर आपल्या कामाच्या ठिकाणाहून सुरक्षित ठिकाणी हलविणे

आवश्यक आहे आणि त्यासाठीही ही संकल्पचित्रे आहेत. कर्मचा-यांसाठी आणि वाहनांसाठी दोघांसाठी कुठल्याही आणिबाणीच्या काळात आपत्कालीन स्थितीमध्ये एक अत्यंत ताबडतोबीने कुठलीही क्रिया करणे किंवा action घेणे आवश्यक असते आणि त्यादृष्टीने येथे असणा-या प्रत्येक व्यक्तीची काय जबाबदारी असते ही अत्यंत चांगल्या पध्दतीने भारत पेट्रोलियमने आपल्या प्रोसेस किंवा आपल्या system manual मध्ये दिशा दिग्दर्शन केलेले आहे आणि त्या अनुषंगाने emergency response दाखवला जातो. त्यामध्ये कम्युनिकेशन Co-ordinator, rescuing, oxilating जी साईट incident controller ला उत्तरदायीत्व असत त्यांना report करते आणि ते Chief Incident Controller ला report करतात अशा स्वरूपाची अत्यंत चांगली उतरण असणारी हायहारकी असणारी emergency response असणारा प्लान हा भारत पेट्रोलियममध्ये आहे पण त्याबरोबरच भारत भारताच्या सर्वच प्रकल्पांमध्ये आहे आणि तो अत्यंत चांगल्या पध्दतीने राबवला जातो. हे सगळ करत असतांना कर्मचा-यांच्या आणि हंगामी आणि कंत्राटी कर्मचा-यांच्या आणि कायम स्वरूपी कर्मचा-यांसाठी काही सुविधा देणं यावरही भारत पेट्रोलियमचे खूप लक्ष असत कारण त्याच्यातून आपले कर्मचारी जर चांगले राहिले आणि आजूबाजूच्या परिसरातलं जर आरोग्य चांगल राहिल तर निश्चितपणे त्याचा लाभ आजूबाजूलापण होतो आणि पर्यावरण कंपनीला पण होतो. त्यामुळे कामगारांसाठी विविध प्रकारचे आरोग्य शिबीर, विविध प्रकारचे शैक्षणिक वर्ग, यांच्यामध्ये ड्रायव्हर्ससाठी ट्रेनिंग अशा स्वरूपाचे उपक्रम राबविले जातात. आजूबाजूच्या परिसरातल्या लोकांसाठी काही ड्रायव्हिंग शिबिरं, योगासनं, सुरक्षा प्रशिक्षणही गेल्या काही काळामध्ये भारत पेट्रोलियमच्यातर्फे राबविण्यात आली आणि हे सर्व करत असतांनाच एक शाश्वत अशा स्वरूपाचा आजूबाजूच्या परिसराचा विकास व्हावा, त्यांचा सामाजिक आणि आर्थिक स्तर उंचवावा अशादृष्टीने काही प्रकल्प करता येतील का अशा स्वरूपाचे CSR activities सुद्धा भारत पेट्रोलियमतर्फे आयोजित केले जातात. एकुणच या आजच्या प्रकल्पाला जर आपण लक्षात घेतलं तर या सगळ्या

प्रकल्पाच्या माध्यमातून व्यवसाय निर्मितीसाठी किंवा आजूबाजूच्या परिसराची सामाजिक आणि आर्थिक स्तर उंच करण्यासाठी खूप मोठा उपयोग झाला आहे असे म्हटले तर वावगे ठरणार नाही कारण जवळ जवळ ३०० लोकांना आज प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष पध्दतीने या माध्यमातून रोजगार मिळालेला आहे. जवळ जवळ २० पेक्षा अधिक कंत्राटदार आजूबाजूच्या परिसरातले आहेत. जे BPCL साठी सेवा पुरवित आहेत. त्यामुळे त्यांचाही आर्थिक स्तर निश्चितपणे उंचावलेला आहे. २० पेक्षा अधिक वाहतुकदार आणि जवळ जवळ ५० ट्रॅक्टर हा BPCL च्या प्रकल्पाकरता येथे काम करत असतात आणि जस मधाशी म्हटल की BPCL चा हा जो प्रकल्प आहे तो नागापूर आणि पानेवाडी या दोन्ही ग्रामपंचायतीमध्ये येतो. त्यामुळे दोन्ही ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न मालमत्ता कराच्या स्वरूपातही आपल्याला वाढ झालेली दिसते आणि या सगळ्या गोष्टींमुळेच एकत्रितपणे या आजूबाजूच्या परिसराचा निश्चितपणे आर्थिक आणि सामाजिक विकास झालाय अस म्हटल तर वावगे ठरणार नाही. आर्थिक आणि सामाजिक विकास होत असतांनाच हा प्रस्तावित जो प्रकल्प आहे यामध्ये Bio diesel आपण साठवणार आहोत किंवा इथेनॉल साठवणार आहोत. भारत सरकारच्या, केंद्र सरकारच्या पॉलीसीनुसार / धोरणानुसार इंधनांमध्ये Bio-diesel चा प्रसार करण आणि इथेनॉलच मिक्सिंग करण हे आवश्यक झालेले आहे आणि त्याला अनुसरूनच या तीन टाक्या आपण येथे बांधण्याचा प्रस्ताव दिलेला आहे. इथेनॉल आणि bio-diesel ही दोन्ही इंधने ही प्रामुख्याने शेतकीपुरक अशा व्यवसायांमधून आलेली आहेत आणि ती fossil fuels असल्यामुळे, जैविक इंधने असल्यामुळे पर्यावरणास अनुकूल आहेत तोही एक मुख्य फायदा म्हणजे पेट्रोल जाळण्यापेक्षा bio-diesel जाळल तर होणार प्रदूषण हे निश्चितपणे कमी आहे. आता म्हटल्याप्रमाणे शेती उत्पादनापासून हे इथेनॉल आणि bio-diesel हे प्रकल्प येत असल्यामुळे पुरक व्यवसायांचा ही चांगला विस्तार होवू शकेल, चांगला प्रसार होवू शकेल आणि त्या अनुषंगाने देशाच्या आजूबाजूच्या भागाच्या आणि देशाच्या उदयोगात आणि उत्पन्नात निश्चितपणे वाढ होवू शकेल.

मघाशी म्हटल्याप्रमाणे CSR च्या माध्यमातून व्यावसायीक, सामाजिक जबाबदारीच्या माध्यमातून जे उपक्रम गेल्या काही काळांमध्ये आजूबाजूच्या परीसरात केले गेले त्याच्यात वृक्षारोपन, शाळांमध्ये पुस्तक वाटप किंवा अशाच स्वरूपाच्या काही सोयी सुविधा उपलब्ध करून देणे, काही उपक्रम राबविणे अशा स्वरूपाच काही कार्ये Bharat petroleum ने केलेले आहे आणि ते यापुढेही करत राहिले. सांगायचा महत्वाचा सारांशाचा मुद्दा इतकाच की, या सगळ्या प्रकल्पामुळे आजूबाजूच्या परिसराला निश्चितपणे आर्थिक आणि सामाजिक लाभ तर झालेला आहेच पण पर्यावरणीयदृष्ट्या सुध्दा कुठल्याही प्रकारचं घातक अशा स्वरूपाच नुकसान या प्रकल्पांच्या माध्यमातून झालेले नाही आणि होवू शकणार नाही कारण तीनच अधिकच्या टाक्यांचा वापर किंवा प्रस्ताव या अनुषंगाने आपण मांडतो आहोत हे एवढेच मला आपल्या प्रकल्पाबद्दल माहिती द्यायची होती. धन्यवाद.

सदर सुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी उपस्थितांना सुचित केले की, सदरहू सुनावणी जी आहे ती पर्यावण विषयक आहे. ज्या कुणाला काही शंका, आक्षेप, टीका-टिप्पणी, सजेशन असतील त्यांनी उभ राहून, आपले नांव, गांव काय करतात आणि नंतर आपला जो प्रश्न असेल तो उपस्थित करावा, ज्या कुणाला लेखी तक्रार द्यावयाची आहे ती सुध्दा येथे देऊ शकता.

जनसुनावणीचे इतिवृत्त (प्रोसेडींग) :

अ. क्र.	उपस्थितांनी मांडलेले मुद्दे	प्रकल्पप्रवर्तकाचे प्रतिनिधीचे उत्तर	जनसुनावणी समितीने दिलेली प्रतिक्रिया / सुचना
१.	<p>श्री. भाऊसाहेब सयाजी पवार, नागापूर यांनी पुढील प्रश्न उपस्थित केला.</p> <p>कंपनीच्या बाजूलाच राहतो. तर साधारणतः या लोकांनी ही जी चाचणीपरिक्षा दिली, आमचं चेक करण्यापेक्षा आपल्याबरोबर कंपनीतील बोरींग चेक करा. पाणी पिण्या लायक नाही आहे. येथील लोक बाहेरून पाणी आणून पितात. हे पण पित नाहीत हे पाणी त्यांनी sample आणलेल आहे हे सगळे रिपोर्ट जे दिलेले आहेत ते सगळे खोटे आहेत. यांचे लायसन्ससुध्दा कॅन्सल झाले पाहिजे. आमचे गुरं पण खाली आहे. यांनी २००० पर्यंत पाणी पण दिलं. कुणी चेक करायला पण आल नाही, पाणी पण दिलं नाही, माझ्या नावानं पाणी पण दिल नाही. भाऊसाहेब सयाजी पवार नावानं. एकदम ब्रिटीश काळात त्यांचे वागणे आहे. आम्ही जर गेलो कंपनीमध्ये आणि साहेबांना विचारलं, तर सिक्युरिटी विचारतो साहेब आमके आमके आले, तर जागेवर नाही सांगता अशी यांची वागणूक आहे. एकदम ब्रिटीश काळातली आहे.</p>		<p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सुनावणी तथा अतिरिक्त जिल्हाधिकारी यांनी नमुद केले की, पाटील साहेब सॅम्पल चेक करून घ्या. त्यांच्या कंपनी मधलं चेक करा पाहीजे तर.</p>
२.	<p>अशोक पांडूरंग पवार. प्रभारी सरपंच नागापूर यांनी पुढीलप्रमाणे मुद्दे उपस्थित केले.</p> <p>मी अशोक पांडूरंग पवार. प्रभारी सरपंच</p>		

नागापूर, साहेब जेव्हा तुम्ही प्रदूषण वगैरे म्हणता तर सदरहू यांचे जे टँक आहेत बाहेर नेत्या ते आपल्या जिल्हा परिषद हद्दीतून जातेय त्यामुळे टँकरमुळे अँक्सिडेंट होतात. मी मागच्या फायर ड्रीलला आलो तेंव्हा यांना सुचना पण दिली. कंपनीवाले म्हणता की आमचा काही संबंध नाही. बाहेर टँकर उभे राहतात. पण यांनी जर त्या टँकर ड्रायव्हरवर कंट्रोल ठेवला तर काय शक्य नाही आहे. त्यांच्यानंतर जर एखादी दुर्घटना घडली तर तिथं अँम्बुलन्स नाही त्यांना अँम्बुलन्स उपलब्ध करावी. एखादी फायर फायटर उपलब्ध करावा. एवढा मोठा प्रकल्प आहे तर यांनी केलं पाहिजे यांच्यानंतर साहेब जेव्हा मी टँक्सच्या संदर्भात मी कंपनीकडे आलो आणि जेव्हा चर्चा करायला लागलो पण इथले जे आपले डेपो मॅनेजर आहेत यांनी माझ्याशी एकदम अरेरावीची पध्दत आणि शासकीय कामात अडथळा करता असं तसं बोलून यांनी मला हे केलेलं होतं. परंतु त्यांनी स्वतः आम्हाला बोलवलं होतं की आपण काही तरी निगोशिएशन करू म्हणून मी गेलो होतो आणि ते म्हणाले आम्ही तुम्हाला पैसे देतो मग मी त्यांना म्हटलं साहेब तुम्ही देता हे काही माझ्यासाठी वैयक्तिक देत नाहीत. हा गव्हर्नमेंट नियम आहे. मग ते बोलल्यानंतर त्यांनी मला वेगळ्या पध्दतीने उध्दत उत्तर दिले अशा पध्दतीने येथील प्लॉन्ट मॅनेजर आहेत तर कसं सहकार्य करायचं आणि मागे आमच्या नागापूर जवळ जेव्हा गाडी पलटी झाली हे साधरणतः

<p>कमीत कमी एक ते दीड घंटयानंतर आले. तेथील ग्रामस्थ उपलब्ध झाल्यानंतर, तेव्हा काय सिक््युरिटी आहे यांच्यावाली. तर आता ते डिझेल ते जवळ जवळ पूर्ण आमची पिण्याची जी विहीर आहे त्याच्यात गेलेल आहे आणि आता पिण्यालायक आणि शेतीला सुध्दा चालत नाही. त्याच्यानंतर आम्ही RO plant बसवला. सात एक लाख रुपयांचा आणि आज ते पाणी पाजतोय गावाला विकत घेऊन आणि पाणी पिण्यालायक नाही.</p>		
<p>3. श्री. राजेंद्र पवार, माजी सरपंच व माजी आमदार अजित पवार यांचे बंधू यांनी पुढील मुददे मांडले.</p> <p>सर्व प्रथम माझा परिचय, काही अधिकारी वर्गास असेल काही अधिकारी वर्गास नसेल. मी राजेंद्र पवार, माजी सरपंच व माजी आमदार अजित पवार यांचे बंधू. सध्या मी भारतीय जनता पक्षाचा जिल्हा अध्यक्ष कामगार आघाडीचा आहे. साहेब, सर्वप्रथम पाण्याचा मुददा आमच्या गांवचे सरपंच आणि आमचे बंधू भाऊसाहेब पवार यांनी घेतलाच. तत्पुर्वी काही मुददे या ठिकाणी निश्चितपणे मी ऐकत होतो त्यापैकी सर्वात महत्वाचा मुददा जमिनीवरील तरंगती छप्परखाली टाकी. टाकीवरती जे छप्पर केलेले आहेत की ज्याच्यामुळे बाष्पीभवन होत नाही. माझं घर सुध्दा बीपीसीएल कंपनीच्या समोर आहे. शेतीसुध्दा तेथेच आहे. दुसरी माझी शेती इंडियन ऑयल आणि भारत</p>	<p>प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, मार्च ते जून या काळात soil, ध्वनी, हवा आणि पाणी यांचे sampling आमच्या कंसलटंटमार्फत घेण्यात आले होते आणि येथून पुढे जर घ्यावयाचे असतील तर आम्ही परत पाहिजे तर एक नविन समिती स्थापन करू. पाहिजे तर नविन पाण्याचे पुरवठे जसे साहेबांनी सांगितले तसे सरपंचांना बोलावून किंवा तिथे एक, दोन, तीन तास बोअरवेल चालवून त्यानंतर jointly घेता येतील.</p>	<p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी अजून कोणी बोलणार आहे का याबाबत विचारणा केली. तसेच मेजर इश्यु ज्यांचे आले त्यांचे अनुषंगाने कंपनीच्या प्रतिनिधीस उत्तर देण्याचे आदेशित केले.</p> <p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी पुन्हा विचारले की, आता जे तुम्ही घेतले ते कसे घेतले, recoding केले आहे. एक तर area jurisdiction किती घेतला हा एक महत्वाचा मुददा आहे. Soil असेल, water असेल जे sampling घेतांना जिथलं कुठलं sample घेतले</p>

<p>पेट्रोलियमच्यामध्ये माझे शेडनेट हाऊस आहे आणि आमच्याकडे दोन बोअरवेल आहेत एक आमच्या भाऊंचे आणि एक माझे आहे. तुम्हाला जर सांगितले तर, तुम्ही म्हणाल बोअरमध्ये काही तरी पेट्रोल, डिझेल टाकून ठेवले असेल किंवा आता जर सॅम्पल आणल याच्यात काहीतरी टाकून दिलेलं असेल. वेगवेगळे कारण देतात. पण माझा दावा आहे की, त्या ठिकाणी आपली माणसं ठेवा. चार दिवस कंटीन्यू बोअरवेल चालू ठेवून आणि त्याच्यानंतर आपण सॅम्पल घ्यायच आणि ते सॅम्पल तुम्ही चेक करा जर पास झाला तर जी पाहीजे ती पैज आम्ही द्यायला तयार आहोत. दुसरा विषय पाण्याचा विषय अत्यंत खरा आहे. दुसरा विषय आहे की ज्या टाक्यांवरती छप्पर केलेले आहे की ज्यामुळे बाष्पीभवन होत नाही. रात्री केंव्हाही जरी उठलो आम्ही, की असा पेट्रोल, डिझेलचा हवेमध्ये वास येतो. हा वास कमीत कमी २ ते ३ कि.मी. परिसरामध्ये येतो मग एकच कंपनीचा असतांनाही चारही प्लान्टच्या बाबतीत सांगतोय म्हणजे हा बाष्पीभवनाचे सुद्धा यांच योग्य नाही. त्यानंतर तिसरा विषय यांचा ध्वनी प्रदूषण ज्यावेळेस एमएसईबीची लाईट जाते यांच्या जनरेटरचा आवाज एवढा कर्कश पध्दतीने असतो की आपण जी मर्यादा दिली ध्वनीची, तर ही मर्यादा कुठे काही पटीने ही मर्यादा क्रॉस होते. का अक्षरशः आम्हाला रात्री झोपेतून उठावे लागते की अचानक काय</p>	<p>संबंधित उदयोगाच्या प्रतिनिधीने नमुद केले की, कुठलाही अशा स्वरुपाचा अभ्यास करतांना ज्या पध्दतीने ही प्रक्रिया केली जाते त्याच पध्दतीने आम्ही त्याच्यासाठी पर्यावरण मंत्रालयाचे जे मार्गदर्शक तत्वे आहेत किंवा Pollution Control Board चे जी मार्गदर्शक तत्वे आहेत त्या पध्दतीनेच हे सॅम्पलींग आपण केलेलं होतं. मार्च, एप्रिल, मे आणि कांही प्रमाणात जून २०१६ या कालावधीमध्ये हे sampling झालेलं होत. त्याच्याच संदर्भात हवेची जी samples घेतली गेली ही आणि पाण्याची जी samples घेतली गेली त्याचे ठिकाणे आपण अक्षांश, रेखांश अशा स्वरुपात नोंदवलेली आहेत आणि कांही ठिकाणी samples आपण जी घेतली त्या पध्दतीने तिथल्या स्थानीक लोकांच्या कागदावर स्थाने लिहूनही घेतले आहे.</p>	<p>तिथल्या लोकांना माहिती होतं का म्हणजे असे काही तुम्ही अनाऊन्समेंट / दवंडी किंवा जाहीर प्रगटन वगैरे केले आहे का की आपला माणुस गेला आणि गुपचूप sample घेवून आला भलेही त्याने तिथून घेवून आले असेल परंतु नेमकी काय प्रक्रिया झाली ती समजून सांगा.</p> <p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, पुर्ण गांवांची नांवे ऐकू या अगोदर मग बोलू, पूर्ण तर होवू दया. ते म्हणतात ते 10 कि.मी. पासून जवळील आले असतील ते आणि गांवाची नांवे आहेत मोरेगांव आहे, त्याच्यानंतर दहेगांव. तहसिलदार साहेब आहेत ना त्यांना विचारा.</p>
--	---	---

झाले एवढा जेनरेटरचा आवाज येतो यांचा आणि एक कंपनीचा विषय नाही हा सगळ्याच कंपन्यांचा विषय आहे आणि आमच्या पिकांचा जर दर्जा बघितला तर परिसरातल्या पिकांचा दर्जा पिकांचे पानं, आता मी सिमला मिरचीचे उत्पादन घेतो. बाकी ठिकाणी निफाड, सिन्नर किंवा दिंडोरी तालुक्यांमध्ये साहेब सिमला मिरचीची क्वालिटी आणि आमची सिमला मिरचीची क्वालिटीमध्ये खूप मोठी तफावत पडलीय. ते लोक सिमला मिरचीची लागवड केल्यानंतर त्यांची सिमला मिरची ०७ ते ०८ महिने चालते. माझी सिमला मिरची ०४ महिन्यांमध्ये झाडे विटळून जातात. मग कशी काय यांनी हवेतील विषय क्लीअर केलेले आहेत. वातावरणातील विषय क्लीअर केले आहेत कसे काय पाण्याचे विषय क्लीअर केले आहेत आणि हे १० - १० गावांच्या चाचण्या घेतांनी मला नाही वाटत त्या गावांचे पत्रे या ग्रामपंचायतीचे आहेत यांचे लोक त्या गावामध्ये आलेत का. त्यांनी टेस्टिंग घेतल्यात का. पाण्याचे सॅम्पल घेतले आहेत का जमिनीचे सॅम्पल घेतले आहेत का सर्व काही कागदोपत्री केलेले आहेत साहेब. म्हणून संपूर्णपणे ग्रामपंचायतीचे आजूबाजूच्या परिसराचे, शेतक-यांचा संपूर्णपणे त्यांचे signature आणि हे जे काही point आहेत हे सगळे दूर केल्याशिवाय ह्या प्रकल्पाला मान्यता देवू नये असे आम्हाला या ठिकाणी

हिसवळगांव. उपस्थितीतांनी सांगितले की, (१० कि.मी.वर हे गांव आहे) त्यास अनुसरून उदयोगाचे प्रतिनिधी यांनी सांगितले की, तेच मी तुम्हाला आधी म्हटले की आपण एकूण हा जो अभ्यास करतो तो दहा कि.मी.प्रदेशातला करतो. त्यामध्ये वेगवेगळे गांव आहेत नुसतं हिसवळच अस नाही काय आहेत ती मी वाचतो पुढची. उपस्थित नाही नाही म्हटले. उदयोगाचे प्रतिनिधी यांनी सांगितले की, मोहेगांव आहे, मोहेगांवच्या सरपंचांचा शिक्का आहे हा. हिसवळ गावच्या देशमुख सरपंच त्यांचा शिक्का आहे. त्यानंतर उपस्थितांनी शेतक-यांची नांवे विचारली. उदयोगाचे प्रतिनिधी यांनी नमुद केले की, सरपंचाची नांवे आहेत, ढोटणे खूर्द - रावसाहेब बोरसे, सरपंच कुठे म्हटलं तुम्हाला शेतकरी हवे होते म्हणून मी सरपंच नसलेल्या व्यक्तींची नांवे

मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, तुमचं ऐकण घेण्यासाठीच तर ही hearing ठेवली आहे ना. ठीक आहे तुमचा हा जो मुददा आहे तो लक्षात आला नागापूर, पानेवाडी परिसरात यामध्ये ही sampling केलेली नाही अस तुमचं म्हणणं आहे. ठीक आहे संपला विषय आता हा sampling संदर्भातला मुददा होता, जी काही soil असेल किंवा वॉटर असेल, sampling झालेले आहेत हे समाधानकारक झालेले आहेत हे समाधानकारक झालेले नाहीत अशी याची नोटींग आलेली आहे. दुसरे आता यांचे जे मुददे मांडलेले होते त्यामध्ये एक आता तो ध्वनी प्रदूषणाचा होता. जेनरेटरच्या वापरामुळे जी परिसरातील लोकांची झोप उडत आहे, ध्वनी प्रदूषण beyond limit जातेय याच्या संदर्भात तुम्ही काय precaution measure घेत आहेत काही म्हणतात ते खोट

वाटत. प्रामुख्याने Bio-diesel, इथेनॉल सारखे प्रकल्प, बायो डिझेलचा प्रकल्प झाला तर बायोडिझेल पासून शेतक-यांच्या उत्पादनात वाढ होईल. निश्चितच या गोष्टी आम्हाला समजतात इथेनॉल पासून पण शेतक-यांचा फायदा आहे हे आम्हाला समजतं. कंपन्या झाल्यापासून लोकांची आर्थिक उन्नती परिसरामध्ये झाली, व्यवसाय मिळाला ही सुध्दा गोष्ट आम्हाला मान्य आहे. पण हे सर्व होत असतांना प्रगती झपाटयाने होत असतांना आरोग्य ढासळणं किंवा पर्यावरण बिघडणं ही गोष्ट आम्हाला मान्य नाही. साहेब या ठिकाणी नमुद करतो. आपण संपूर्ण चौकशी करून योग्य तो निर्णय घ्यावा अशी या ठिकाणी विनंती करतो धन्यवाद.

वाचतो. रावसाहेब सजेराव बोरसे, दाटाणे बूद्रूक, नांदगांव, नागापूर. प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, भारत पेट्रोलियमच्या या प्रकल्पामध्ये तीन जेनरेटर आहेत. त्यातला एक हा silent टाईप जेनरेटर तर दोन जेनरेटर silent नाहीत आणि जर जेनरेटर आपण चालू केला तर त्याचा आवाज हा रस्त्यापर्यंतही जाणार नाही कारण हा २२६ एकरचा पट्टा आहे जे तुमच सजेशन आहे ते आम्ही मान्य करतो आणि ह्या एका वर्षात जे राहिलेले दोन जेनरेटर आहेत त्यांना silent बनविण्याबद्दलची जी काही उपाय योजना करावी लागेल ती आम्ही नक्की करू. प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, नक्की याच्यावरती विचार करण्यात येईल आणि ही दोन्ही काम लवकरात लवकर पूर्ण करण्यात येतील बस एवढंच एक अलरेडी

आहे आणि तेच तुम्ही एकदा precaution measure केलेले आहे ते एकदा कळू द्या सर्वांना.

मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, नाही नाही सगळ्यांच करू कारण हा काही भारत पेट्रोलियमचाच विषय आहे असे नाही आहे. आपण ३ व ४ ही कंपन्या ज्या आहेत त्यांचे जर जेनरेटर असाच noise करत असतील आणि परिसरातील लोकांना ध्वनी प्रदूषणाचा जर त्रास होत असेल तर त्यांची नोंद घ्या तुम्ही आणि priority base वर हे किमान लोकांच्या रात्रीच्या झोपा तरी खराब झाल्या नाही पाहीजेत एवढं तरी तुम्ही priority घ्या.

		सर आम्ही हया वर्षी केलय आणि दोन लगेच करुन घेऊ.	
४.	<p>श्री. राजेंद्र पवार, माजी सरपंच यांनी मुददा उपस्थित केला की, पुर्वीच मागे प्रस्ताव दिला होता साहेब पण पुर्वीच्या प्रस्तावामध्ये पुर्वी installation झाले परंतु हया सर्व गोष्टी मोडीत निघाल्या ना. आमचे आक्षेपच असणार आहेत हयाच्यामुळे अजून प्रदूषण होणार आहे. अजून त्यामध्ये आज बाष्पीभवनामुळे त्रास होतोय ते या इथेनॉल किंवा bio-diesel मुळे सुध्दा बाष्पीभवन होणार आहे. तसेच श्री. पवार यांनी पुढे प्रश्न उपस्थित केला की, पाण्यामध्ये जे अशुध्द पाणी मिसळतय ते पुन्हा दुसरं product जमिनीमध्ये मिसळून पुन्हा अजून खराब पाणी मिळणार आहे. आमचा त्याच्याविषयी सुध्दा आक्षेप आहे.</p>	<p>प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, vapour loss बद्दल एवढेच सांगू इच्छितो एक तर भारत पेट्रोलियम मनमाड संस्थापनामध्ये ९९ टक्के product हे above ground store केले जाते. Only 1% product under ground store केले जाते. underground फक्त दोनच टाक्या आहेत आणि त्याच्यात कधी जर टँक लॉरीत चुकीचा माल भरला, कुटून दूसरा त्यात माल आला असेल किंवा इथेनॉल खाली करायचे असेल तेवढ्याच टाक्या फक्त अंडर ग्राऊंड आहेत अन्यथा ९९ टक्के माल हा above ground मध्ये ठेवला जातो. पुढे दुस-या मुदयाला धरुन नमुद केले की, जो काही आमचा टँक फॉर्म आहे. जवळ जवळ एक लाख स्क्वे. फुटाचा आमचा टँक</p>	<p>जनसुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी नमुद केले की, हे बघा ही जी सुनावणी आहे पर्यावरण विषयक सुनावणी तुमचे जे काही मुददे आहेत, तुम्ही जे काही उपस्थित करत आहात हे as it is video recording होवून as it is ही भारत सरकारच्या केंद्रीय पर्यावरण विभागास पाठवली जाते व त्याबद्दल तुम्ही काही शंका घेऊ नका. तर ही जी पर्यावरण विषयक जी सुनावणी आपण ठेवली आहे ती या विषयावर आहे की जे आता टाकी बसवणार आहेत एक इथेनॉलची आहे व दोन bio-diesel च्या आहेत. प्रस्तावित प्रकल्पा संदर्भात तुम्हाला काही आक्षेप आहेत का, तुमचे मुददे निगडीत जे आहेत ते याबद्दल की प्रस्तावित प्रकल्पाला मंजूरी द्यायची की</p>

	<p>फॉर्म आहे. हा पूर्ण टँक फॉर्म आम्ही impervious dyke म्हणजे ज्याला आपण रबराचे जे काही concrete जे काही नवीन technology आता आली आहे जी international standard मध्ये त्या हिशोबाने ती केलेली आहे. त्यामुळे चुकून जरी एखाद्या पाईपलाईनमधून किंवा टाकीतून किंवा भरतांना कधी चुकून टाकी overflow झाली, कुणाचं लक्ष नाही, जर ते बाहेर पडलं तरी त्यातला एक थेंब सुध्दा जमिनीत जाणार नाही. टँक फार्मच्या एरियामध्ये यांची पूर्णपणे खबरदारी घेतलेली आहे. जी दुसरी गोष्ट आहे जे तुम्ही बाष्पीभवनाच म्हणताहेत, त्यासाठी vapour recovery system म्हणून आजकाल नवीन एक संकल्पना आलेली आहे. अजून ती पूर्णपणे विकसित झाली नाही पण हयाच्यावरती जेव्हा काही</p>	<p>नाही. आता बाकी जे प्रश्न तुमचे मागचे जे काही असतील व याला अनुसरून जे असतील किंवा प्रस्तावा संदर्भात तुमचे काही आक्षेप असतील ते आम्हाला येथे सांगाल असे आमचे म्हणणे आहे.</p> <p>जनसुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी नमुद केले की, इनका कहना है की, वो जो vapour loss होता है आपने vapour loss के लिए क्या technology इस्तेमाल करनेवाले है की जिसकी वजह से ये vapour loss नहीं होंगे ये इनको पहले clear करो और दुसरा मुद्दा इनको ये कहना है की जो अभी water sampling हुआ है वो as per norms के हिसाब से या इनको बताये बगर हुआ है तो फिर से सर्वे रिक्डकट करो और इनके साथ joint inspection करके sample लो जो जो स्पॉट बता रहे है और उसके बाद ही इनको दिखा के इनके यांच्या</p>
--	---	---

		<p>भारत सरकारचे नियम येतील त्या हिशोबाने त्याच्यावर अभ्यास करुन आम्ही vapour recovery system पण बनविण्याचा प्रयत्न करु. सध्या काही installation मध्ये टँकवरही bottom loading चालु केलेलं आहे की, खालून जर पेट्रोल, डिझेल भरले तर त्याचे बाष्पीभवन होणार नाही किंवा vapour निघणार नाहीत तर अशी चार installation already भारतामध्ये चालू झालेले आहेत. त्याचा अभ्यास करुनही परत ते करता येतील. एखादी system आपण खूप सोपं आहे म्हणायला आम्ही उदया चालू करू शकू पण त्यासाठी परत इथले सगळे हजार टँकर यांना आपली system जी आता वरुन भरतात, ती चेंज करुन वरुनच्या ऐवजी खालून भरायला चालू करावे लागेल. जे लोकल आमचे वाहतूकदार आहेत, आमचे</p>	<p>निदर्शनास आणून दया ही गोष्ट. आम्ही सुध्दा परत वॉटर सॅम्पल्स रिकंडक्ट वॉटर सॅम्पलींग करुन आणून देतोय आणि आपण joint inspection करु परत एकदा. ठीक आहे.</p> <p>जनसुनावणीचे सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी पुढे नमुद केले की, vapour loss का आप इनको बताना.</p> <p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सुनावणी यांनी नमुद केले की, तुमचे जे महत्वाचे मुद्दे आहेत ना ते आम्ही पण लिहून घेतले. प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने पण लिहून घेतलेले आहेत त्या सूचना आम्ही लेखी स्वरुपात देवू. तो काही भाग नाही आहे परंतु आता या प्रस्तावित ज्या काही टाक्या आहेत त्याच्या अनुषंगाने तुमच्या तक्रारीची नोंद घेतलेली आहे आणि ती नोंद साहेबांनी आताच सांगितल्या प्रमाणेच साहेब Regional Manager आहेत म्हणजे विभागाचे अतिशय</p>
--	--	---	---

	<p>टेंडरचे नियम आणि जी काही सध्याची परिस्थिती आहे त्या हिशोबाने त्याच्यात काम करून लवकरात लवकर सुधारणा करण्यात येईल.</p>	<p>उच्च अधिकारी येथे आज आलेले आहेत आणि जिल्हाधिकारी म्हणून आम्हाला सुध्दा आपल्या सगळ्यांची काळजी आहे म्हणजे तुम्ही जे आता सगळे मुददे मांडले ते मुददे आम्ही तेच आता सांगत आहोत की ही सगळी प्रगती होत असतांना आम्हाला परिसरातील लोकांच आणि पिकांच आरोग्य धोक्यात नाही घालायचं आणि तो धोका न घालता प्रगती कशी होईल यादृष्टीने आपण जे काही मुददे मांडलेले आहेत. ध्वनी प्रदूषणा संदर्भात असतील, सॅम्पलच्या संदर्भात असतील, सॅम्पलच्या संदर्भात साहेबांनी आताच आपल्याला सांगितले. हे मेजर तुमचे दोन मुददे आहेत आणि सॅम्पल घेतांना सुध्दा आता पाण्याचं जे सॅम्पल आपण घेतांना ते किती कि.मी.रेंजमध्ये घेता हा एक महत्वाचा मुददा आहे आणि दुसरा वेगवेगळ्या सिझनमध्ये घेता की एकाच सिझनमध्ये घेता हा सुध्दा एक</p>
--	--	---

			<p>महत्वाचा मुददा आहे. तुमच्या नक्की काय, from the point of view या new project साठी तुम्ही घेत असेल परंतु तुमची continue process वेगवेगळ्या क्षेत्रामध्ये काय, पावसाळ्यात वेगळ, हिवाळ्यात वेगळ, उन्हाळ्यात वेगळ याचसुद्धा सॅम्पलींग झाल पाहिजे. या दृष्टीकोनातून सुद्धा तुमच काऊन्सलींग यंत्रणेवरून माहिती द्या आणि प्रदूषणाच्या अनुषंगाने तुमच्या मुदयांची आम्ही या ठिकाणी नोंद घेतलीय. आता एक मुददा काल सुद्धा आला होता तिथे की, अॅम्बुलन्स नाही, फायर बिग्रेड जर आपल्याकडे फायर फायटर तर असतीलच त्याचा काही विषय नाही परंतु इतक्या मोठ्या कंपन्यांचे कामं या दोन्ही गावांच्या परिसरामध्ये चालतात आणि फार मोठ्या प्रमाणामध्ये गाड्यांची वाहतूक या ठिकाणी होते तर अॅक्सिडेंट झाला तर अॅम्बुलन्स यांना मनमाड</p>
--	--	--	---

		<p>किंवा नांदगांवहून बलिवावं लागत तर एक तिन्ही चारी कंपन्यांनी मिळून आपला प्रस्ताव तुमच्या प्रोसेडींगला घ्या. जिल्हाधिका-यांनी सूचना दिल्यात म्हणून आणि अॅम्बुलन्स या ठिकाणी म्हणजे इमर्जन्सी कधी पण येऊ शकते म्हणजे कुठलीही नैसर्गीक आपत्ती आणि manmade आपत्ती सांगून येत नाही. त्याच्यामुळे आपण या natural calamity आणि manmade calamity च्या अनुषंगाने या लोकांनी ज्या भावना व्यक्त केल्या त्या अनुषंगाने मी सूचना करतोय की आपण अॅम्बुलन्सचा सुध्दा प्रस्ताव immediate द्या. आमचा रेफरन्स द्या आणि ताबडतोब मंजूर करून एक चोवीस तासांसाठी एक अॅम्बुलन्स या परिसरामध्ये तयार राहिल यासाठी सुध्दा आपण वेगाने प्रयत्न करावा.</p>
5.	<p>श्री. पवार यांनी मुददा उपस्थित केला की, फायर ड्रीलला प्रतिष्ठित व परिसरातील लोकांना आमंत्रित केले जात नाही असा प्रश्न उपस्थित केला.</p>	<p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, ज्या भावना आहेत आणि जे स्टॉफ आहेत किंवा</p>

		<p>किंवा नांदगांवहून बोलवावं लागत तर एक तिन्ही चारी कंपन्यांनी मिळून आपला प्रस्ताव तुमच्या प्रोसेडींगला द्या. जिल्हाधिका-यांनी सूचना दिल्यात म्हणून आणि अॅम्बुलन्स या ठिकाणी म्हणजे इमर्जन्सी कधी पण येऊ शकते म्हणजे कुठलीही नैसर्गिक आपत्ती आणि manmade आपत्ती सांगून येत नाही. त्याच्यामुळे आपण या natural calamity आणि manmade calamity च्या अनुषंगाने या लोकांनी ज्या भावना व्यक्त केल्या त्या अनुषंगाने मी सूचना करतोय की आपण अॅम्बुलन्सचा सुध्दा प्रस्ताव immediate द्या. आमचा रेफरन्स द्या आणि ताबडतोब मंजूर करून एक चोवीस तासांसाठी एक अॅम्बुलन्स या परिसरामध्ये तयार राहिल यासाठी सुध्दा आपण वेगाने प्रयत्न करावा.</p>
5.	<p>श्री. पवार यांनी मुददा उपस्थित केला की, फायर झीलला प्रतिष्ठित व परिसरातील लोकांना आमंत्रित केले जात नाही असा प्रश्न उपस्थित केला.</p>	<p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, ज्या भावना आहेत आणि जे स्टॉफ आहेत किंवा</p>

		<p>अधिकारी आहेत, शिवटी या परिसरामध्ये आपण आपला डेपो चालवतो. त्यामुळे त्यांच्या काही भावनांची आपण कदर केली पाहिजे आणि काही समजा आता जे अॅरोगन्ट बोलतात असे जे काही मुददे आले होते ते आपण आपल्या सर्व स्टाफला पण सांगून द्या की, प्रतिष्ठीत नागरिक वगैरे जे कोणी आले तर त्यांचे समाधान होईल आणि त्यांच्यातून ही चैन असते. तुम्ही एखादे अधिकारी जर आले आणि तर अॅरोगन्ट वागणुक दिली, अॅरोगन्ट बोलतात तर त्यांच्यातून मग परत १० प्रश्न निर्माण होतात. त्यांच्यासाठी ते जे काही आहे त्यांच समाधान at the level of root लेव्हलला जर झालं तर वरती तुमच्या पर्यंत यायची कांही आवश्यकता नाही असे डिस्ट्रीक्ट लेव्हल वरच्या सुनावणीमध्ये किंवा कांही लेखी काही येण्यात असा काही प्रश्न उदभवत नाही. तुम्ही ज्या काही सुचना</p>
--	--	--

		<p>मांडल्या ती काही आतापर्यंत यायला नाही पाहीजे होतं पण इथवर आला हा काही महत्वाचा विषय आहे आणि सुधारणा करत करत आपल्याला म्हणजे शेवटी प्रगती ही महत्वाची आहे पण मी सुरुवातीला म्हटल्याप्रमाणे प्रगती करत असतांना, आरोग्य आणि शेती ही धोक्यात नाही आली पाहीजेत ती धोक्यात न येता रेमेडी आहेत ना. विज्ञान आहे, पोलूशन कंट्रोल बोर्डचे अधिकारी आहेत. ते सुचना करतात त्या सुचनांच्या अनुषंगाने कंपनीने काम केले पाहीजे जेणेकरून या ज्या काही परिसरातल्या नागरिकांच कुठलही आरोग्य किंवा पिक धोक्यात नाही आल पाहीजे. ते कृषीतज्ञ असतील, पर्यावरण तज्ञ असतील, त्यांच्या सुचना वेळोवेळी यांना जातात पण काही ठिकाणी कमी जास्त प्रमाणामध्ये होत असते आणि मग असे काही प्रश्न समोर येत असतात. परंतु आता या</p>
--	--	---

	<p>सुनावणीच्या आता मी बाकी मुददे घेतले. खरं म्हणजे ही पर्यावरण विषयकच सुनावणी होती पण त्याबरोबरच परिसरातले नागरिक सगळ्यात महत्वाचे आहेत. म्हणून मी अॅम्बुलन्सचा विषय काढला, ध्वनी प्रदूषणाचा विषय काढला, वागण्या बोलण्याचे विषय काढले, त्याची सुध्दा आम्ही नोंद का घेतली कारण शेवटी पब्लीक महत्वाची आहे. पब्लीकच्या सेफटीसाठी, पब्लीकच्या प्रगतीसाठी हा सगळं उदयोग चाललेला आहे. त्यामुळे तुम्ही ज्या सुचना दिलेल्या आहेत त्या सुचनांची आम्ही या ठिकाणी नोंद घेतलेली आहे आणि जिल्हास्तरावरचा जो आमचा रिपोर्ट जाणार आहे तो तुमच्या सगळ्या सुचनांचं as it is सुचना त्यामध्ये नमुद करुन जाईल आणि त्याच्यावर काय योग्य त्या रेमेडीज त्या कंपनी करतील आणि त्यानंतरच या प्रस्तावाबद्दल निर्णय होईल. मला वाटतं हे आपल्या</p>
--	--

		सगळ्यांच्या सुचना या ठिकाणी झालेल्या आहेत. आपल्याला काही आणखी additional सुचना करावयाच्या असतील, कोणाला काही सांगावयाचे असेल त्यांनी सांगावे.
6.	सर, हा जो प्रकल्प राबवणार आहेत त्यामुळे काही जमिनीला काही नुकसान पोहोचू शकते का असा माझा प्रश्न आहे.	प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, हा जो प्रकल्प आहे त्यासाठी नवीन कुठलीही शेतजमीन आम्ही घेणार नाहीत. जी already जागा संपादन केलेली आहे, त्या जागेमध्येच जे लायसन्स आहे त्याच्यामध्ये एक टाकी इथेनॉल साठवणुकीसाठी क्षमता या ८५८ के.एल. आणि दोन टाक्या प्रत्येकी ३४१५ के.एल. साठवणुक क्षमतेच्या उभारण्यात येतील, कुठलीही नवीन जागा घेतली जाणार नाही आणि दोन्ही टाक्या above ground level आहेत त्यामुळे जमीनीमध्ये कुठलीही टाकी बसवण्यात येणार नाही.

<p>7. श्री. दत्तू शिंदे यांनी पुढीलप्रमाणे मुद्दा उपस्थित केला. नमस्कार सर. मी इथलाच रहिवाशी. माझा एक विषय आहे. ISF bottling plant साठी ते जेव्हा सकाळी कसाळी डेपो चालू करतात तेव्हा इतका बेकार वास येतो की अक्षरशः उलटयाच होतात. हे सगळ त्यांना मी वारंवार फोनही केला की साहेब तुमच्या इथून खूप वास येतो. तुम्ही त्याच्यावर कांही तरी control करा तर आजपर्यंत काही तसं उत्तर दिलेलं नाही मागे मी मॅनेजर साहेबांनाही भेटण्यासाठी गेलो पण जे सर बोलले, आमचे पवार भाऊ तशाच प्रकारे तिथंही घडलय मला. का मॅनेजर साहेबांना कॅबिनमध्ये डायरेक्ट येवून बोलताल का. तुमचा जो प्रश्न आहे तो तिकडं मांडा. आमचा काही संबंध नाही. आमची boundry wall इथं आहे. हिच्या आत तुम्ही कांही येवू शकत नाही बुवा. हे सगळे प्रश्न आम्ही कुठे मांडायचे. हयाच्यासाठी एक व्यासपीठ पण नव्हतं. मी एक सकाळच्या सरांकडून नंबर पण घेतला होता. त्याविषयी की जर हे प्रश्न नाही सुटले तर आम्ही तुम्हांला नंतर contact केलं तर चालेल का. तर सर मला योग्य ते बोलले की तुम्ही मला कधीही कॉन्टॅक्ट करा की मी सविस्तर सांगेल बुवा त्याविषयी. तर सरांनाही एक विनंती आहे S.L. Bottling plant साठी, की त्यांनी त्यांच जे निवारण आहे ते लवकरात लवकर कराव बुवा आणि एक गोष्ट आहे की, इथेनॉल टॅन्क अजून एक</p>	<p>प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, ठीक आहे. धन्यवाद. तुम्ही तीन मुद्दे सांगितलेत त्याबद्दल मी मुद्देवार बोलू इच्छितो. आमच्या कंपनीतून जे पाणी बाहेर जाते तिथं oil water seperator आहे. म्हणजे पट्रोल, डिझेल किंवा त्या हिशोबाने आणखी कुठले पदार्थ असतील तर ते separte केले जातात नंतरच पाणी बाग बगीच्यासाठी वापरल जाते. पावसाच्या पाण्याच already rain water harvesting आहे. त्यामुळे पावसाचं पाणी कधीही खूप मोठ्या प्रमाणात बाहेर सोडलं जात नाही. कारण हा area तसा कमी पाण्याचाच आहे. त्यामुळे कांही पाणी आता आम्हालाही store कराव लागतं. त्यासाठी आम्ही आत एक storage केलेल आहे. ती एक गोष्ट आहे. जो घनकचरा तुम्ही म्हणता तो आम्ही प्रत्येक टॅन्कमध्ये water bottom ठेवतो.</p>
---	---

लावणार आहे. Already जर इथेनॉल येतेय यांच्याकडे तर सरांना एक प्रश्न असा आहे की, आताच्या ज्या इथेनॉल टँक गाडया येतात भरून या मळीच्या येथून किंवा साखर कारखान्यातून तर ते जे टँकर्स आहेत ते कुठं उभे करतात एवढं यांना फक्त विचारावं. हे जे उभे करतात ते माग रस्त्यावरच उभे करतात आणि तो जो भयंकर वास आहे ना तो आम्हांला येतो तो तो भयंकर वास आहे ना, तुम्हांला माहितच आहे. इथेनॉलचा वास कसा येतो, एकदम दारूच्या समान. म्हणजे आम्ही जर दारू पिलोही नाही तरी समोरच्याला वाटतं हा दारू पिवून आला इथं. हे डोळे वगैरे इतके लाल होतात यानं. हे जे आहे समस्या आहे हे त्यांनी समजून घ्यायला पाहिजे आणि घनकच-याचा विषय आहे याची जर थोडी व्यवस्थित विल्हेवाट झाली सगळ्या कंपन्यांची आज हयाच प्लॉटच नाही तर IOCL ला तुम्ही जाता जाता जाऊन बघा. आताशी कलेक्टर साहेब येणार आहेत म्हणून टँक्टर वगैरे लावले आणि ते उचलायला चालू केले. जर हे सगळं तूम्ही आधीच जर केलं असतं तर आम्हाला हे बालण्याची वेळही आलीच नसती आणि दुसरा एक प्रश्न आता हे नवीन टँक वगैरे येतात जर आताच तुमच्याकडे जर डायरेक्ट फ्लो रेन म्हणजेच नदीपात्रात सोडतात की त्याच्यावर काही प्रक्रीया करतात त्याच्या विषयी काही माहिती पाहिजे होती.

त्यामुळे तो तयार होत नाही आणि जर झाला तर पाच वर्षात एकदा टाकी साफ केली जाते, नंतर जे गव्हर्नमेंटनी मानांकित केलेल्या ज्या दोन कंपन्या आहेत. एक चेन्नईमध्ये आणि एक पुण्यामध्ये आहे. तिकडे तो पाठवला जातो. तिथे ते विल्हेवाट लावतात. पेट्रोलियमचा जो घनकचरा जो मी म्हणतोय त्यासाठी या दोन गोष्टी आम्ही करतो.

8.	<p>उपस्थितांनी मुददा मांडला की, कालच सांगितलं store जे पाणी करता, टेकडाकडचं ते पूर्ण आमच्याकडे येत store केलेल पाणी झाडाला घालता तेच पाणी आम्हाला उतरत ते store नाही करायला पाहिजे, साठवलेल्या पाण्यामुळे होणा-या त्रासा विषयी प्रश्न होता.</p>	<p>प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, rain water harvesting हा एक मोठा प्रकल्प आहे आणि गव्हर्नमेंटच्या हिशोबाने तो केलेला असतो.</p>	
9.	<p>हे जे पाणी store करतात त्यामुळे पुर्वी आम्हाला जो पाण्याचा कमी होता तो पण येत नाही. ते सार पाणी ते store करतात ते पुराबरोबर निघून जात खाली पण ते store करतात ना.</p>	<p>प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, आता मी तुम्हालाच एक छोटसं जर प्रत्युत्तर द्यायच झाल तर आपण विज्ञानाने त्या सगळ्या गोष्टी आपण टेस्ट करु. पण जर पाणी बाहेरच निघत नसेल, पाणी जमीनीतच जात नसेल तर कुठना कुठ ह्या गोष्टी संपर्कात येतच आहेत.</p>	
10.	<p>स्वतः पाणी प्या ना बाहेरून पाणी का विकत घेता श्री. पवार यांनी नमुद केले की, थांबा थांबा थांबा. तुमची technology आहे rain water harvesting. Rain water harvesting कशाला म्हणतात ते कशा पध्दतीने करायचं कस केलं जात. श्री. पवार यांनी नमुद केले की, नाही, नाही, नाही. शासनाचा केंद्र शासनाचा project. Rain water harvesting पावसाच पाणी अडवायचं आणि जमिनीत जिरवायचं. याचे</p>	<p>प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, आता जे पावसाच पाणी.. प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, नाही तो rain water चा प्रकार नाहीच आहे.</p>	<p>मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, तालुका कृषी अधिका-यांना येथे पाठवून द्या पूर्ण दोन्ही तिन्ही कंपनीत एक राऊंड घ्यायला सांगा आणि rain water harvesting असेल, plantation असेल even ही झाडे वगैरे जी लावलेली आहेत ना ती pollution control साठी</p>

काही norms दिलेले आहेत, ड्राईंग आहे, डिझाईन आहे ना. मग तुमची ही कोणती डिझाईन आहे. पुर्ण रस्त्याच्या काडेला ड्रेनेज अडवायच आणि ते ड्रेनेजचे पाणी शिफटींग करायच, याला rain water harvesting म्हणतात का.

श्री. पवार यांनी नमुद केले की, मग तोच विषय आहे ना. त्या पाण्याला तुम्ही rain water harvesting म्हणतात.

श्री. पवार यांनी नमुद केले की, रस्त्यावरून नाही घेत, तुमचाच कंपनीमध्ये जो रस्ता आहे, त्याच्यामध्ये जे ड्रेनेज आहे, ते पाणी अडवून आणि ते पुन्हा pumping करण आणि pumping करून stock करण त्याला rain water harvesting म्हणतात का? Rain water harvesting जर छतावरील पाणी आहे तुम्ही जमिनीमध्ये खडडा करा आणि ते जिरवा म्हणजे जमिनीतील पाण्याची पातळी वाढेल. परिसरातील हा project rain water harvesting. ह्याचं जेवढं कलेक्टरनी ५ फुट रुंदीच्या, ड्रेन ७ ते ८ फुट डेपथ आणि पूर्ण RCC करून पाणी जिरणार नाही अशा पध्दतीने आणि हे पाणी 2 stock करतात. पुर्ण पाणी शिफट करतात. ह्याला rain water harvesting जर म्हणत असेल तर आपण त्याचा अभ्यास करा.

श्री. पवार यांनी नमुद केले की, कुठे जाते हे पाणी.

effective आहेत की नाहीत जरा बघून घ्यायला सांगा आणि दोन्ही तीन्ही.

प्रादेशिक प्रबंधक, रिटेल मनमाड यांनी नमुद केले की, रस्त्यावरून आलेले कुठलंही पाणी आत घेत नाही साहेब.

मा. अध्यक्ष, जाहीर जन सूनावणी यांनी नमुद केले की, नाही नाही तेच सांगतोय तज्ञ लोकांकडून चेक करु तज्ञ लोकांची त्यांना जरा एकदा मध्ये कंपनीशी contact करून द्या आणि एकदा चेक करून घ्यायला लावा मला वाटतं तसं संपवायला हरकत नाही.

			<p>मा. सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी नमुद केले की, ज्या कुणास लेखी तक्रार दयावयाची असेल तर परत देवू शकता आम्ही ती accept करू आणि तुमची ती जशीच्या तशी पाठवू.</p>
11.	<p>सर हा project आता बनणार आहे याच्यासाठी पाणी लागणार आहे किंवा इथे आसपास पाण्याचा problem आहे. तर हयाच्यासाठी बाहेरून पाणी घेतलय आणि त्याची परवानगी मिळालीय का. हॅलो याच्यासाठी पाणी लागणार आहे का?</p> <p>सर पण इथे आजूबाजूच्या पाण्याचा प्रश्न तर आहेच ना?</p>		<p>मा. सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी नमुद केले की, फक्त टाक्या बसवणार आहेत. एका इथेनॉलची टाकी आहे आणि दोन Bio-diesel च्या प्रस्तावित आहेत. याला पाण्याची गरज नाही. ते बाहेरून येणार आहे.</p> <p>मा. सदस्य तथा प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी नमुद केले की, पाण्याचा विषय नाही. हयामध्ये ते टाक्या प्रस्तावित आहे. त्याबद्दल आहे.</p>

सदर सुनावणीचे समन्वयक तथा उप-प्रादेशिक अधिकारी, मप्रनि मंडळ, नाशिक यांनी सारांशपर मार्गदर्शन करतांना नमुद केले की, परिसरातील सर्व सुज्ञ नागरिक यांनी पर्यावरण विषयक जाहीर सुनावणी मप्रनि मंडळाकडून जी घेण्यात आलेली आहे त्यामध्ये आपण आपला प्रतिसाद जो नोंदवलेला आहे त्याच सगळ व्हीडीओ रेकॉर्डिंग आणि हार्ड कॉपीच्या माध्यमातून शासनास सादर करण्यात येईल याची आपण कृपया नोंद घ्यावी आणि आपण सर्व येथे आलात आणि उपस्थित राहीलात त्याबद्दल मप्रनि मंडळातर्फे आपले आभार मानतो धन्यवाद आणि पर्यावरण विषयक जाहीर जन सुनावणी मा. अध्यक्षांचे आदेशाने संपल्याचे जाहीर करतो.

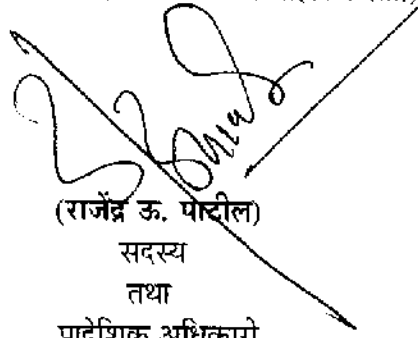

(अ.ज.कुड)

समन्वयक

तथा

उप-प्रादेशिक अधिकारी
मप्रनि मंडळ, नाशिक

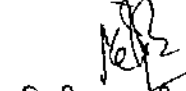

(राजेंद्र ऊ. पाटील)

सदस्य

तथा

प्रादेशिक अधिकारी
मप्रनि मंडळ, नाशिक

(दिलीप स्वामी)

अध्यक्ष

तथा

अतिरिक्त जिल्हाधिकारी
मालेगांव